

Kultura – na seznam Evropského dědictví nyní přibylo devět evropských historických pamětihodností

Dne 13. dubna 2016 bude na slavnostním setkání účastníků z celé Evropy vyhlášeno devět pamětihodností, které byly letos zařazeny na seznam míst s označením Evropské dědictví: neandrtálské naleziště a muzeum v Krapině (Chorvatsko), Olomoucký hrad a Arcidiecézní muzeum (Česká republika), mys Sagres (Portugalsko), císařský zámek ve Vídni (Rakousko), historický komplex Tartuské univerzity (Estonsko), hudební akademie Ference Liszta (Maďarsko), Mundaneum (Belgie), hřbitov východní fronty první světové války č. 123 (Polsko) a Evropská čtvrť ve Štrasburku (Francie). Připojí se ke dvaceti pamětihodnostem, které během posledních dvou let rovněž obdržely uvedené označení.

Zástupci nově vybraných devíti míst obdrží od komisaře Navracsicse pamětní desky.

Ve výběrovém řízení za rok 2015 bylo v rámci zúčastněných členských států EU předběžně vybráno [osmnáct žádostí](#). Dne 2. prosince 2015 nezávislá výběrová komise pověřená posouzením žádostí na základě stanovených kritérií vydala zprávu, která je k dispozici [zde](#).

Více informací o těchto devíti pamětihodnostech je uvedeno níže.

Neandrtálské naleziště v Krapině (Krapina, Chorvatsko)

V roce 1899 byl na tomto místě nalezen největší počet zkamenělých kostí neandrtálců v Evropě, přičemž se jednalo přibližně o devět set fragmentů lidských ostatků patřících asi osmdesáti osobám, a rovněž kosti různých zvířat pocházející z období kolem roku 125 000 př. n. l. Nálezy z Krapiny zkoumali odborníci z celého světa a jejich výklad ovlivnil různé vědecké teorie o vývoji člověka, o vzniku naší civilizace a o tom, jak žila lidská společnost v Evropě v období pleistocénu.

Vedle archeologického naleziště stojí krapinské muzeum neandrtálce, které dnes interaktivní formou ukazuje počátek života na Zemi a vývoj lidstva.

Olomoucký hrad a Arcidiecézní muzeum (Olomouc, Česká republika)

V Arcidiecézním muzeu jsou uchovávány a vystavovány umělecké sbírky olomoucké arcidiecéze. Nachází se v kapitulním děkanství Olomouckého hradu, jehož tisíciletá historie sahá od pozůstatků knížecího a biskupského paláce až po baroko a rokoko.

Olomoucký hrad a Arcidiecézní muzeum jsou těžištěm moravské přítomnosti v evropských dějinách. Jedná se o rané centrum křesťanství a místo, které zachovává a reprezentuje vysokou úroveň podpory, jíž se dostávalo umění ze strany moravských arcibiskupů; je také skvělým příkladem ochrany kulturního dědictví v regionu.

Mys Sagres (Portugalsko)

Mys Sagres se nachází v jihozápadním cípu Pyrenejského poloostrova a je bohatou kulturní a historickou krajinou. Čítá řadu významných archeologických pozůstatků, městských struktur a památek svědčících o jeho po staletí strategické poloze a významu.

Princ Jindřich Mořeplavec zde zřídil ústředí pro své projekty námořní expanze v patnáctém století. Mys byl také klíčovým místem tzv. „*Věku zámořských objevů*“, který vymezil expanzi evropské kultury, vědy, průzkumu a obchodu v Atlantiku i ve Středomoří a během nějž evropská civilizace zahájila svoji cestu k celosvětové projekci, jež definovala moderní svět.

Císařský zámek (Vídeň, Rakousko)

Výstavba císařského zámku byla zahájena v roce 1240. Zámek, který tvoří četné budovy a zahrady, sloužil jako sídlo Habsburků, panovnického rodu, jenž asi po 700 let vládl velké části Evropy. Habsburské impérium byl mnohonárodnostní a nábožensky pluralitní celek, jenž zanechal významný politický, správní, sociální i hospodářský dopad na územích, která zahrnují, nebo jsou součástí dnešního Rakouska, Maďarska, České republiky, Polska, Slovinska a dalších zemí. Dnes je císařský palác sídlem rakouského spolkového prezidenta a rovněž pěti muzejních organizací světového významu a dalších kulturních institucí.

Historický komplex Tartuské univerzity (Tartu, Estonsko)

Historický komplex Tartuské univerzity byl postaven na počátku 19. století pod heslem „univerzita ve městě, univerzita v parku“. Je ztělesněním idejí osvícenské univerzity. Propojuje vědu a učení a je odrazem evropské vzdělávací tradice.

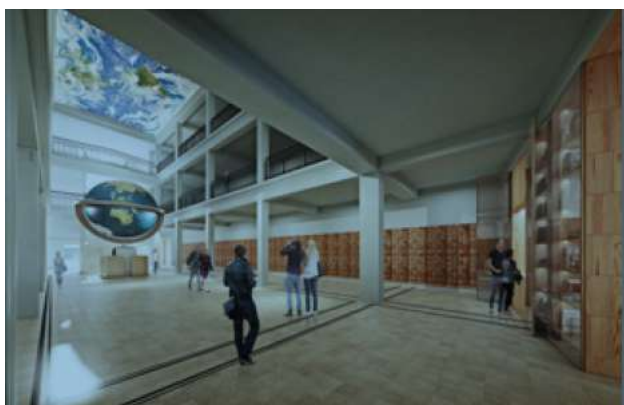
Univerzitu založil v roce 1632 švédský král Gustav Adolf II, a ačkoli ji střídavě vlastnily různé politické síly v regionu, včetně Švédska, Polska, Německa a Ruska, byla vždy šířitelkou pokrokových myšlenek.

Hudební akademie Ference Liszta (Budapešť, Maďarsko)

Hudební akademii Ference Liszta založil sám tento vynikající skladatel a hudebník v roce 1875. Jde o multifunkční instituci: vzdělávací institut, mezinárodní univerzitu hudebních umění i místo konání různých akcí. Vyzdvihuje naše hudební dědictví a zároveň zůstává věrna duchu otevřenosti, tvořivosti a inovace a svému evropskému i mezinárodnímu charakteru.

Akademie sídlí v budově z roku 1907, kterou postavili Flóris Korb a Kálmán Giergl a jež je považována za mistrovské dílo maďarské secese. Součástí akademie je také muzeum a výzkumné centrum Ference Liszta, Kodályho institut a Kodályho muzeum.

Mundaneum (Mons, Belgie)

Mundaneum je mezníkem intelektuálního a sociálního utváření Evropy. Jeho zakladatelé Henri La Fontaine a Paul Otlet byli zastánci dosahování míru prostřednictvím dialogu a sdílení znalostí na evropské a mezinárodní úrovni s využitím bibliografických šetření. V Mundaneu se měly shromažďovat všechny dostupné světové informace na všech nosičích (knihy, noviny, pohlednice atd.) a měly být tříděny podle speciálního systému vytvořeného za tímto účelem, tzv. univerzální desetinné klasifikace.

Mundaneum položilo základy dnešní informační vědy a považuje se za předchůdce dnešních internetových vyhledávačů.

Hřbitov Východní fronty první světové války č. 123 (Łužna – Pustki, Polsko)

Válečný hřbitov č. 123, zřízený v roce 1918 na kopci Pustki, je připomínkou jedné z největších bitev první světové války na Východní frontě mezi rakouskouherskou a německou a ruskou armádou – bitvy u Gorlice, též nazývané „Verdun východu“. Hřbitov je místem posledního odpočinku vojáků ze všech tří armád, kteří pocházeli z území ležících v dnešním Rakousku, Maďarsku, Německu, Polsku, na Ukrajině, v Rusku, ve Slovinsku a dalších zemích a z různých náboženských a jazykových prostředí.

Hřbitov Východní fronty první světové války č. 123 je pamětním místem, jež vyjadřuje myšlenku ekumenismu, neboť na něm jsou pochováni padlí bez rozdílu vojenské, etnické nebo náboženské příslušnosti.

Evropská čtvrť ve Štrasburku (Štrasburk, Francie)

Od svého vzniku po skončení druhé světové války je Evropská čtvrť ve Štrasburku sídlem Rady Evropy, Evropského soudu pro lidská práva a Evropského parlamentu. Uchovává svědectví o evropské integraci a ochraně lidských práv a zásad demokracie a právního státu.

Více informací o dvaceti pamětihodnostech, které již jsou na seznamu, a [videoklipy](#):

Srdce starověkých Atén (Řecko)

Srdce starověkých Atén představuje komplex téměř stovky památek, které již déle než 3 000 let tvoří architektonický celek mimořádného významu. Jedná se o jedinečnou ukázkou vývoje starověké architektury.

Srdce starověkých Atén tvoří historická krajina, v níž se odehrávaly události, jež přispívaly k utváření některých z nejdůležitějších aspektů evropské identity, od rozvoje klasického umění a divadla, po demokracii, filozofii, logiku, rovnost práv a vědu.

Archeologický park Carnuntum (Carnuntum, Rakousko)

V archeologickém parku Carnuntum na východě Rakouska ožívá historie starého Říma. Carnuntum bylo důležitou římskou osadou, jež byla založena v polovině prvního století př. n. l. na křižovatce obchodních cest na Dunaji. Stalo se jedním z nejdůležitějších měst Římské říše.

Čtyřsetletá přítomnost Římanů v Carnuntu odráží historické období, které značně ovlivnilo a utvářelo vývoj v Evropě.

Opatství Cluny (Francie)

Opatství Cluny bylo založeno v roce 910 a později se stalo duchovním a správním střediskem jedné z nejrozsáhlejších klášterních sítí v evropských dějinách, které napomáhalo proudění lidí, knih, uměleckých nápadů a vědeckých poznatků přes hranice států.

Clunyjský řád měl tak ve středověku důležitý vliv na křesťanský svět západní Evropy.

Archivy Koruny aragonské (Barcelona, Španělsko)

Archivy Koruny aragonské byly založeny v roce 1318 a sloužily jako centralizovaný depozitní systém, jenž uchovával správní, hospodářskou a politickou paměť monarchie Koruny aragonské. V následujících staletích se archivy plnily dokumenty, které vytvářel státní správní aparát a další subjekty a které nám dnes umožňují rekonstruovat dějiny regionu, jakož i dějiny významných událostí evropské historie.

Archivy Koruny aragonské jsou jednou z nejstarších archivních institucí v Evropě a obsahují jedny z nejcennějších sbírek dokumentů ze středověké Evropy.

Dům Velkého cechu (Tallin, Estonsko)

Dům Velkého cechu nechal postavit Velký cech v roce 1410. Toto sdružení německých hanzovních obchodníků bylo jednou z nejdůležitějších obchodních organizací ve středověku a hrálo důležitou roli v historii obchodních a kulturních kontaktů ve středověké severní Evropě.

Dům Velkého cechu, který je typickým příkladem hanzovní architektury, je veřejná budova, v níž se od středověku uskutečnil bezpočet obchodních transakcí i společenských kontaktů. Dnes se zde nachází estonské muzeum historie, které ukazuje estonské dějiny v evropském kontextu.

Všeobecná knihovna univerzity v Coimbre

Všeobecná knihovna univerzity v Coimbre byla založena před rokem 1513 a její součástí je jedna z nejpozoruhodnějších a nejmodernějších knihovnických budov z počátků osmnáctého století v Evropě, knihovna Joanina.

Knihovna byla po staletí otevřena jako veřejná knihovna. Byla jednou z prvních knihoven v Evropě, která měla předmětové katalogy (od roku 1743), a nikdy ani v temnějších obdobích historie nepřipustila cenzuru. V knihovně se nachází mnoho dokumentů evropského významu.

Lublinská unie (Polsko)

Lublinská unie, která byla ustavena v roce 1569, spojila Polské království a Litevské velkoknížectví, čímž vzniklo tzv. Společenství obou národů, jež mělo jednoho panovníka, společný parlament a společnou měnu.

Lublinská unie je výjimečným případem demokratické integrace dvou zemí, která vedla k pokojnému a inkluzivnímu soužití osob různého etnického původu a různého vyznání.

Vestfálský mír – Münster a Osnabrück (Německo)

Pojem Vestfálský mír označuje všechny mírové smlouvy, které byly sjednány ve městech Münster a Osnabrück v roce 1648. Tyto smlouvy ukončily třicetiletou válku (1618–1648), do níž byly zapojeny všechny hlavní evropské mocnosti a která byla nejen konfliktem mezi státy, ale také mezi náboženstvími. Součástí konfliktu byla také nizozemská válka za nezávislost na Španělsku (1568–1648).

Vestfálský mír byl mezníkem ve vývoji státního a mezinárodního práva. Jde o klíčovou událost, jelikož míru bylo dosaženo prostřednictvím diplomatických jednání, a nikoli silou. Zásady, které byly tehdy ustaveny, jsou i nadále platné a rozhodujícím způsobem utvářely řád dnešní Evropy.

Ústava z 3. května 1791 (Varšava, Polsko)

V ústavě, kterou dne 3. května 1791 schválila Polsko-litevská unie, se odrážejí osvícenské vlivy, které na první místo stavěly rozum, právo a svobodu.

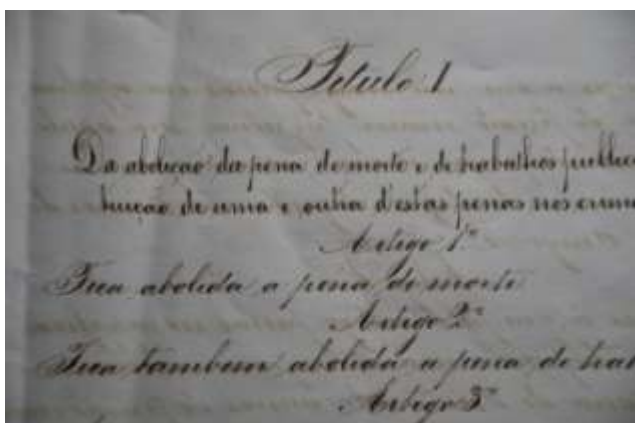
Jednalo se o první demokraticky přijatou ústavu v Evropě, která je symbolem demokratické a mírové změny politického systému.

Hrad Hambach (Hambach, Německo)

Hrad Hambach byl postaven ve středověku a mimořádného významu nabyl v 19. století. Po období politické represe se 27. května roku 1832 na hradě sešlo asi 30 000 lidí z Německa, Francie a Polska a uspořádali zde shromáždění (*Hambacher Fest*).

Jeho účastníci na něm požadovali základní práva a politické svobody, rovnost, toleranci a demokracii v Německu a v Evropě, a z hradu se tím stal symbol boje za občanské svobody v Evropě.

Právní listina o zrušení trestu smrti (Lisabon, Portugalsko)

Právní listina o zrušení trestu smrti byla schválena v roce 1867 a je uchovávána v národním archivu Torre de Tombo v Lisabonu (Portugalsko). Jedná se o jeden z prvních příkladů zakotvení trvalého zrušení trestu smrti v právním řádu určitého státu v Evropě.

Listina propaguje hodnoty, které jsou dnes součástí základních práv Evropské unie.

Residencia de Estudiantes (Madrid, Španělsko)

V tomto středisku, které sloužilo jako ubytovna a místo pro konání konferencí a výměnu myšlenek, se scházely některé z vůdčích osobností evropského meziválečného umění, filozofie a vědy k debatě a dialogu.

Residencia de Estudiantes je i dnes institucí uznávanou v celé Evropě pro svoji podporu kontaktů, dialogu, komunikace a porozumění mezi různými generacemi, kulturami i obory, jako je umění a humanitní a přírodní vědy, a nadále tak podporuje hodnoty svobodného myšlení, spolupráce a dialogu.

Palác míru (Haag, Nizozemsko)

Palác míru zachycuje dějiny míru v Evropě. Palác byl otevřen v roce 1913, ale již v roce 1899 Haag hostil první světovou mírovou konferenci, která završila mírové hnutí devatenáctého století, do nějž se zapojilo mnoho evropských intelektuálů. V Paláci míru se od roku 1913 konají mezinárodní mírové konference, jejichž cílem je regulace zbrojení a urovnávání mezinárodních sporů prostřednictvím smírných řízení.

Toto úsilí pokračuje i dnes, neboť Palác míru je sídlem řady soudních institucí (Mezinárodní soudní dvůr, Stálý rozhodčí soud, Haagská akademie mezinárodního práva); je symbolem míru a spravedlnosti a často je nazýván „sídlem mezinárodního práva“.

Pamětihodnosti města Kaunas z let 1919–1940 (Litva)

V meziválečném období se Kaunas stal moderním, pulsujícím a dynamickým centrem země. Mnoho Litevců, kteří studovali v jiných evropských zemích, po návratu přineslo do Kaunasu nové poznatky a myšlenky. Obohacující kombinace modernistických tendencí a dávných tradic pak dala vzniknout architektuře Kaunasu daného období.

Stavby Kaunasu z let 1919–1940 tvoří městskou krajinu s nepřehledným množstvím ukázek evropské meziválečné architektury a modernistického hnutí a jsou výjimečným odkazem zlatého věku, kdy byl Kaunas dočasně hlavním městem Litvy.

Partyzánská nemocnice Franja (Slovinsko)

Nemocnice Franja byla tajná nemocnice provozovaná během druhé světové války slovinskými partyzány jako součást širokého hnutí odporu proti okupačním nacistickým silám.

Je významným symbolem lidské statečnosti a lékařské péče, jakož i solidarity a účasti s utrpením druhých, které se zrodily během druhé světové války mezi místními obyvateli, pracovníky nemocnice a zraněnými vojáky různých národností včetně nepřátelských bojovníků.

Dnes je z nemocnice muzeum věnované propagaci solidarity, demokratických hodnot a lidských práv.

Tábor Westerbork (Hooghalen, Nizozemsko)

Tábor Westerbork sloužil do roku 1942 jako uprchlický tábor pro Židy pronásledované nacisty, a poté se stal tranzitním táborem, z něžž byli Židé, Romové a Sintové deportováni do nacistických vyhlazovacích koncentračních táborů.

Po druhé světové válce byli v táboře věznění nizozemští občané podezřelí z kolaborace s nacisty. Později sloužil k ubytování lidí, kteří se vraceli do Nizozemska z bývalé holandské kolonie Východní Indie, mezi nimi i velké skupiny Molučanů.

Tábor Westerbork je spojen se zásadními tématy evropských dějin, jako je okupace, pronásledování, migrace, dekolonizace a multikulturalismus. Dnes se na místě tohoto bývalého tábora nachází muzeum a památníky.

Museo Casa Alcide De Gasperi (Pieve Tesino, Itálie)

Museo Casa de Gasperi je muzeum vybudované v domě, kde se narodil Alcide de Gasperi (1881–1954), který působil jako ministr zahraničních věcí a předseda italské vlády v letech 1945 až 1953 a který podporoval plány Roberta Schumana, jež vedly k vytvoření Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO).

De Gasperi je dnes považován za jednoho z „otců Evropy“ a za inspirátora vytvoření Evropského hospodářského společenství. Z jeho domu je nyní muzeum věnované jeho příspěvku k budování Evropy po druhé světové válce.

Dům Roberta Schumana (Scy-Chazelles, Francie)

Robert Schuman (1886–1963) je považován za jednoho ze zakladatelů Evropské unie a za „otce Evropy“. Ve svém prohlášení z 9. května 1950, které si každoročně připomínáme jako den Evropy, položil základy Evropského společenství uhlí a oceli, jakož i všech dalších později vytvořených evropských institucí. Schumanova deklarace připravila cestu pro poválečnou evropskou integraci.

Schuman dům koupil v roce 1926 a od roku 1960 zde trávil svá léta odpočinku. Dnes je v domě muzeum, v němž se nachází mnoho předmětů, které patřily Robertu Schumanovi a které dokládají jeho oddanost evropskému ideálu.

Historické loděnice v Gdaňsku (Gdaňsk, Polsko)

Historické loděnice v Gdaňsku jsou kolébkou Solidarity (Solidarność), společenského hnutí a odborové organizace, která sjednotila občany v pokojném boji za svobodu a lidská práva. Toto místo mělo zásadní význam pro počátek demokratické transformace v Evropě.

Počátky hnutí se datují do roku 1970, kdy probíhala stávka dělníků, již socialistické orgány krvavě potlačily. O deset let později přiměla nová vlna stávek vládu k tomu, že navrhla a v roce 1980 s Lechem Wałęsou podepsala legendární Srpnové dohody. Od této chvíle Solidarita v Polsku neúnavně prosazovala demokracii a občanské svobody a podnítila vznik podobných společenských hnutí v dalších zemích východní Evropy v 80. letech 20. století.

Pamětní místo konání tzv. „Panevropského pikniku“ (Sopron, Maďarsko)

Vzpomínkový park je připomínkou občanské iniciativy známé jako „Panevropský piknik“ – mírové demonstrace, která se konala 19. srpna 1989. Díky dočasnému otevření maďarsko-rakouské hranice během této demonstrace mohlo téměř 600 občanů Německé demokratické republiky utéct na Západ. Tato událost odstartovala pád železné opony.

Pád železné opony, která Evropu rozdělila ideologicky i hospodářsky na dvě oddělené zóny, vedl ke znovusjednocení Německa a k východnímu rozšíření EU v roce 2004. Vzpomínkový park je symbolem sjednocené Evropy bez hranic po roce 1989.

Více informací o označení „Evropské dědictví“ [v angličtině](#).